

Pečující:

Nedocenění poskytované péče
finanční a symbolické

Konec skruťce
CHUDOBY

A ALTERNATIVA
50+

Víte, že ČR je po Polsku zemí
s nejvyšším podílem neformální péče v Evropě?

Péče v ČR je poskytována rodinou a přáteli v případě:

- občasné potřeby v 97 % případů
- každodenní péče v 78,5 % případů

Péče je společností chápána jako projev lásky a často jako „přirozená“ dovednost žen, nikoliv jako práce vyžadující specifickou kvalifikaci, která je časově, psychicky a fyzicky náročná a vyžaduje dovednosti, které nejsou přirozeně dané jednomu pohlaví.

V ČR je tedy výrazná převaha žen mezi pečujícími osobami (formální i neformální) a péče je tak často spojována primárně se ženami. Což by samo o sobě nebylo problémem, kdyby s péčí nebylo spojeno tolik negativních dopadů, které takto mají největší vliv na ženy. Což v kombinaci s dalšími znevýhodněními na trhu práce a s nižšími příjmy v průběhu celého života vede k daleko většímu ohrožení chudobou.

Jen čtvrtina lidí, kteří pracovali na plný úvazek a teď pečují, si udrží své zaměstnání. V současné době v České republice neexistuje dostatečná ochrana pracovního místa pro lidi, kteří pečují o své nemohoucí blízké. Návrat do práce v průběhu i po ukončení péče je pak velmi obtížný, někdy téměř nemožný. 80 procent těch, kteří dlouhodobě pečují o své blízké, má tak problémy vyjít se svým příjmem. Péče sebou tedy přináší výrazné zhoršení životní úrovně a to nejen v průběhu péče, ale právě často po jejím ukončení, promítá se např. do výše důchodů. Dokud péče trvá, je pečující osoba chráněna náhradní dobou důchodového pojištění. Jakmile však péče skončí, končí i tato ochrana. Člověku, který vyžaduje péči, náleží příspěvek na péči. Ten však často není vnímán jako odměna za pečovatelskou práci pro pečujícího. Krom jiného tomu nahrává i skutečnost, že nezakládá žádný nárok na dovolenou, naopak když musí příjemce péče strávit delší dobu (celý kalendářní měsíc) v nemocnici, o příspěvek přichází.

Díky nedostatku posudkových lékařů bývá proces získání příspěvku na péči často velmi zdlouhavý. V některých případech až 1 rok. Během tohoto období se mnoho pečujících nachází bez finanční podpory.

70 – 80 % rodinných poskytovatelů péče o seniory v České republice tvoří ženy, v případě péče o osobu se zdravotním postižením (mimo seniory) 81%. Ženy také péči věnují více času než muži a věnují se jiným typům pečovatelských aktivit: osobní hygiena, příprava jídla a krmení či praní. Muži se do péče také zapojují, pomáhají zajištěním pomoci s nákupy, zabezpečením lékařské péče a doprovázením k lékaři a spravováním finančních záležitostí seniora. **Negativní dopady spojené s dlouhodobým poskytováním péče dopadají více na ženy, a to v celém životním cyklu.**

Víte, že...?

... máte podle zákoníku práce nárok na kratší pracovní dobu nebo jinou vhodnou úpravu týdenní pracovní doby, pokud dlouhodobě pečujete o někoho se II., III. nebo IV. stupněm závislosti, pokud tomu nebrání vážné provozní důvody na straně zaměstnavatele.

... stát je plátcem pojistného na zdravotní pojištění za osoby pečující. Podmínkou je prokázání této skutečnosti zdravotní pojišťovně. V případě, že osoba pečující je zaměstnána, hradí za ni pojistné na zdravotní pojištění stát i zaměstnavatel. Na osobu pečující se nevztahuje povinnost odvádět ze zaměstnání minimální měsíční pojistné na zdravotní pojištění.

... doba péče o osobu s II., III. nebo IV. stupněm závislosti se může započítávat do odpracovaných let, které jsou třeba pro nárok na starobní důchod. Doba této péče se prokazuje rozhodnutím okresní (v Praze Pražské, v Brně Městské) správy sociálního zabezpečení o délce a rozsahu péče. Návrh na zahájení řízení o vydání tohoto rozhodnutí lze podat nejdříve po skončení péče nebo v době jejího trvání v souvislosti s podáním žádosti o přiznání důchodu, nejpozději však do dvou let od skončení péče.

... existuje web, který nabízí mnoho užitečných informací: <http://www.pecujdoma.cz>

Konec skryté chudoby!

Chudoba. Často o ní nevíme. Nevidíme ji, i když jí trpí lidé v našem nejbližším okolí. Míra chudoby v ČR vypadá ve statistikách v porovnání s ostatními státy EU více než pozitivně. Ale lidé nejsou jen čísla ve statistikách. V České republice přetrvávají různé formy chudoby, která se týká významných skupin společnosti, zejména žen. Seniorky, samoživitelky, lidé, kteří pečují o své blízké pociťují často znevýhodnění v osobním životě i v práci, mají nízké platy nebo penze. Ke zlepšení jejich situace přitom může přispět i to, že si jí konečně všimneme a začneme podnikat aktivní kroky k nápravě.

Problémy:

- Ekonomické dopady péče, které přispívají k většímu ohrožení žen chudobou a nejistotě na pracovním trhu
- Náročný návrat na trh práce po (nebo v průběhu) delším období péče - zejména v případě kumulace znevýhodnění (ženy, vyšší věk apod.)
- Obtížné kombinování práce a péče
- Vysoká ekonomická neaktivita pečujících osob, zejména v případě péče o děti se zdravotním postižením
- Vyšší nezaměstnanost pečujících žen a mužů a nejistá/prekérní práce pečujících osob
- Nízká ochrana pracovního místa, neexistující nástroje a opatření pro udržení pracovního místa
- Obtížný návrat na pracovní trh po ukončení (či v průběhu) péče
- Nízké důchodové příjmy osob, které se v produktivním věku věnovaly péči (ohrožení nároku na starobní důchod v případě dlouhodobé péče a nesplnění minimální doby pojištění)

Řešení:

- Změna stereotypních představ o péči
- Větší reálná vymahatelnost nároku na úpravu pracovní doby v případě péče o osobu závislou na péči ve II. a vyšším stupni (§ 241 odst. 2 zákoníku práce)
- Ochrana pracovního místa v případě dlouhodobé péče (nové opatření v zákoníku práce - volno na péči)
- Podpora návratu na pracovní trh po ukončení péče
- Podpora formálních služeb péče
 - finančně a geograficky dostupná možnost využít formální služby péče, zejména takové, které by pokryly ty druhy péče, v současnosti poskytované převážně ženami: osobní hygiena, krmení, praní, úklid
 - služby usnadňují situaci ženám – primárním pečovatelkám a motivují muže stát se pečovateli
- Zachování příspěvku na péči při zavedení nové dávky finančně podporující přímo pečující osoby
- Urychlení procesu posuzování nároku příspěvku na péči na straně úřadů práce a posudkových lékařů
- Vyšší koeficient započítání období péče pro nárok na starobní důchod
- Podpora rovnoměrnějšího rozdělení pečovatelské práce v rodině
 - příspěvek na péči, který není vázán na jednu osobu
 - náhradní doba sociálního pojištění by mohla být započítána dvěma či více osobám, které by se v péči střídaly
- Podpora zaměstnávání mužů v sociálních službách
 - celkové zlepšení postavení osob pracujících ve formálních službách péče nejen pomůže zlepšit podmínky profesionálních pečovatelek, ale bude i více motivovat muže ke vstupu do této oblasti

Chcete vědět, na co máte nárok?

Obrátit se můžete i na sociálně-právní poradnu Alternativy 50+, o.p.s.

napište na info@alternativaplus.cz

nebo navštivte stránku www.alternativaplus.cz

Máte pocit, že české zákony neřeší Vaši životní situaci dostatečně?

Obratě se na svého politického zástupce nebo zástupkyni!

